

Medyada temsil

SAVAŞ ve MEDYA

İrfan erdoğan

Medyadan beklenen, medyanın yapamayacağı ve yapabileceği, yapmak istediği veya istemediğinin dikkatlice gözden geçirilerek incelenmesi ve açıklığa kavuşturulması gerekir. İzleyicilerin medyadan beklediği tamamiye izleyicinin sosyo-kültürel ve sınıfsal kimliği ve, dolayısıyla psiko-ideolojik durumuna göre değişir. Bazı izleyiciler bilinçli veya bilinçsiz olarak “düşman” olarak gördüğü tarafın kayıplar verdiğini duymak ister ve bunu duyduğunda kendi takımını gol atmış gibi büyük bir doyuma ulaşır. Bazıları savaş gibi farklı ve dramatik bir olayın heyecanını savaş görüntüleriyle yaşamak ister. Bazıları “ne oluyor” merakıyla savaş haberlerine odaklanır. Bazıları maç seyretmeyi tercih eder. Elbette izleyicilerin beklentilerinin hiçbir anlamı yoktur, çünkü savaşın koşullarını ve medyanın neyi ve nasıl haber yapacağını kontrol edemezler. Sonunda, beklentileri ne olursa olsun, kendilerine paketlenmiş olarak sunulan savaş haberi hamburgerini yer ve hazmederler.

Medyanın savaş haberiyle ilgili ne yapabileceği ve yaptığı ancak medyanın gücüyle orantılıdır. Medyanın cepheden ve cephe gerisinden sunacağı haberler doğal olarak medyanın profesyonel ideolojilerine ve savaşla ilgili olarak her medyanın tuttuğu tarafı “yansız şekilde” nasıl sunduğuna bağlıdır. Fakat medya ne kadar güçlü olursa olsun, savaşla ilgili olarak egemen taraf daima ordudur. Dolayısıyla medya endüstrileri savaşta orduların onlara sağladığı olanaklar çerçevesi içinde harekete etmek zorundadırlar. Bu çerçevenin dışına çıkan medya er geç ordu tarafından bir şekilde cezalandırılır. Elbette en iyi ceza haber kaynağını kesmektir. Dikkat edilirse, medya ve savaş konusunda ordu, medya ve izletici üçlüsü ilişkisinde, ordu haber gündemini belirlemek için elindeki olanakları kullanarak kendisi için en faydalı propagandayı yapmaya çalışır. Savaşta aynı zamanda enformasyon ve propaganda savaşı yapıldığı için, tek taraflı egemenlik sağlanabilir, fakat total bir egemenlik çoğunlukla kurulamaz. Örneğin pazar yerine düşen bir bomba (dikkat ederseniz düşen dedim, neden düşen dedim dersiniz? Bomba kendiliğinden canı istediği yere düşer mi? Karar veren bomba mı? Neden atılan demedim? Belki de kasıtlı olarak atılmıştı?) haberi ne kadar zaman saklanabilir ki? Saklanamadı. Medya ise haber kaynağı ordu ve ordunun kontrol ettiği bir alan olduğu için kaçınılmaz olarak büyük ölçüde orduya bağımlı bir hale gelir: Bağdat’ın bir otelinin çatısında, balkonunda ve pencerelerinin arkasında kameralarını kurup ne olacağını bekler. Ya da Amerikan ordusunun tanklarıyla birlikte ilerleyerek kontrollü “zafer haberleri” sunar. Elbette medya savaş haberini “” yapar,” yani haber

nesnel olgu ve olay üzerinde, ondan sonra veya aynı anda “üretilir.” Dolayısıyla, bir pazar meydanına atılan/düşen bomba, haber olduğunda, gerçek artık olduğu yer, zaman ve koşulu kullanan fakat onlardan koparılmış, görüntü ve seslerle meydanın yeniden-ürettiği bir gerçek olur. Bu gerçek artık asil gerçeğin farklılaştırılmış bir temsilidir. Bu temsil asil gerçeği yeterince yansıtacağı gibi tamamıyla tersine çevirerek sunabilir. Savaşın medya tarafından paketlenip satılması gittikçe daha profesyonel bir biçim almaktadır. Vietnam savaşı sırasında, bu paketleme istenmeyenleri, işlevsel olmayanları tamamıyla yok sayarak ve haber dışı bırakarak yapılmıştı bir sure. Fakat sonradan dışarıda bırakma olasılıkları azalmaya başladı. Dolayısıyla, medyaya güçlü bir işlev yüklendi: hem arzu edilmeyeni gösterecek hem de bu gösterileni öyle bir şekilde yeniden biçimlendirecek ki gerekli propaganda işlevini görebilsin. Ordu da bu sırada bir şey öğrendi: medyayı dışarıda bırakmazsın. Dolayısıyla ordu çözüm olarak habercileri dahil ederek haber kontrol işine girişti. Daha önemli olarak ordu kendi haberini kendi yapmaya başladı. Her akşam dünya televizyonları Amerikan ordusunun en üstündeki komutandan savaş haberini sunmaya başladı. Körfez savaşında hem ordu hem de medya bu yeni stratejilerini uyguladı. Önemli bir şekilde de başarıya ulaşıldı. Son Irak savaşında ordu daha kontrollü bir şekilde medyayı kullanmaya çalıştı. Medya ile anlaşmalar yapıldı ve ona Gore bazı medyaya savaş alanında olmaya izin verilirken , diğer bazılarına izin verilmedi.Habercilerin hareket alanı sınırlandı.

Önemli bir diğer gelişme de uluslararası haber akışı tekelinin (AP, CNN, BBC gibi) kontrolü dışında özellikle El-Cezire televizyonu yoluyla haberler alınmaya başlandı. Bağdat televizyonu yayımları Amerika'nın frekanslar üzerinde yaptığı müdahaleyle çalışmaz duruma getirildi. Fakat zaman zaman Bağdat televizyonu ve sürekli olarak El Cezire televizyonundan alınan haberler Amerika'nın diğer baskı yollarıyla dünyaya yaydığı kendi “serbest akış” doktrinini çiğnemeye çalıştı. Bunda en önemli başarıyı EL-Cezire muhabirlerinin önüne koyduğu engeller ve birini öldürmeyle elde etti. O an elde edilen bu başarı tabi uzun dönemde bir başarı kabul edilirse... El-Cezire asla haberin batı tekellerinin kontrolünden çıktığını anlatmaz. Fakat Belki de II. ABD-İrak Savaşını ilkinden ayıran en önemli fark savaşın tarafların medya muharebesindeki daha eşit koşulları oldu.

Türkiye’de de medya hem kendi haber kaynaklarıyla hem de uluslararası haber akışına eklenerek savaşın medyadaki boyutunun parçası oldu. Savaş haberlerinin sunumu ufak ayrıntılar dışında hemen tüm televizyon kanallarında aynı özellikleri taşıyordu. Haber sunumuna ekran bölmeyle aynı anda birden fazla görüntülü ve yazılı enformasyon verme eklendi. Bunu yaparak aynı anda en çok haberi adeta “boca etmek” iyi ve etkili haberciliğin kıstası oldu; böylece ekranlarda kimi zaman altı ayrı özerk bölge görür olduk: alt yazılar, akan yazılar, küçük

alanlarda konuşan uzmanlar, muhabirler, bir taraftan bombalanan Bağdat'ın canlı görüntüleri, geceye karışan ışıklı füzeler, ekranın altı yetmeyince üstten akan yazılar (bkz: Haber Türk 30.03.2003 Ana Hab. Bülteni)... Televizyonlar gerekirse aynı haberleri ekranın altından saatlerce akan yazılarla tekrarlayarak, “Türkiye hangi tarafta yer almalı? Müslüman ve ezilen taraf diye Irak'ın yanında mı olmalı yoksa kendi çıkarlarını mı gözetmeli? Basın Kulübü tartışıyor.” (Bkz: Haber Türk 30.03.2003 Ana Hab. Bülteni) gibi duyuruları aralıksız sıralayarak ekranlarını doldurdu. Irak'tan havayı fişek gösterisini andıran görüntüler ilk andan sonra artık enformasyon değerini yitirdi, çünkü seyircinin beklentisi ne zaman bir fişek (bombanın patlayışı) ekranın neresini aydınlatacak içine sıkıştı kaldı. Irak görüntülerinin taşıdığı enformasyon böylece sıfır enformasyon değerine düştü. Haberlerde ve sonraki savaş sunumlarında haritalar, masalar üzerinde hazırlanmış sözde stratejiyi anlatmak için serilmiş strateji-haritaları sadece ilginç dekor olarak göründü önce ve sonra enformasyon bazında anlamını yitirdi. Görüntü bolluğu değil, belirsizlikleri ortadan kaldırmayan yineleyici niceliksel görüntü çokluğu vardı.

Savaşı ikinci tekil şahıs gözüyle görüntülemek yetmeyince izleyicileri bir tankın üstüne yerleştirdiler, böylece savaş simülasyonunun bir diğer ayağı da tamamlanmış oldu. Artık ekran karşısında savaşı başkasının gözüyle görmeye mahkum değildi izleyici, hepimiz birer tank sürücüsü olduk ve ateş ettik düşmanlarımıza... 30.03.2003 tarihli Haber Türk kanalı ana haber bülteni şöyle başlıyordu: “Bağımsız ve özgür haberdensiniz. Savaşın her anını görüntülemek için birbiriyle yarışan TV. kanalları son olarak da bir tankın üzerinden görüntülerini yayınladı.”

Savaş haberleri Türk televizyonlarında, Türk siyaset geleneğine uygun olarak dış politika ile iç politika birbiri üzerine ve içine çöktürülerek sunuldu. Bu sunum televizyon kanalının ideolojik yönelimini ve çıkar çerçevesi içinde yapıldı. Bu haber yapma biçimi haber açılışından ve haber kliplerinden başlayarak haber paketinin bütününde yansdı. Her kanal kendine özel hazırladığı savaş kliplerini savaş haberlerinden önce, sonra ya da haber bülteninin olmadık yerinde reklam gibi sundu. Örneğin Stv'nin ana haber bültenleri sıkça “Irak Krizi” başlıklı fragmanla bölünüyordu: önce ekranın sol üstünde Bush'un portresi görünüyordu onun karşısına Saddam Hüseyin konuyor ve bu karşıtlık sırayla İngiltere- Fransa, Almanya-Çin başbakanları ve en son da ortalarına gelecek şekilde Recep Tayyip Erdoğan'ın portresiyle tamamlanıyordu. Mesajlar devletin ve AKP'nin desteklenmesi yönünde biçimlenmişti: Her an değişen duruma göre pozisyon alan hükümet toplandı. Toplantı yapmak ve protesto etmek anayasal haktır. Hele böyle haksız ve dünya ülkelerine sırt çevirerek yapılan bir savaşın durdurulması... Fakat sağduyulu olmak zorundayız. Zaten dışarıda baskı yapan uluslar arası güçler var ve devletimiz bunlarla mücadele ediyor. İçerde de ... memleketin emniyetini zor durumda bırakmak isteyenlerin ekmeğine yağ sürmeyelim.” (Bkz: 17.03.2003 Ana Hab. Bült.) Haber Türk ise bu

fragmanlara yeni bir boyut getirmiş savaşın görüntülerinin yanında bir de savaşın sesinin kliğini yapmıştı (Bkz: 28.03.2003 Ana. Hab.Bült.).

İzleyicide katılma duygu ve etkisini yaratma ve kanala çekme amacıyla aynı zamanda müzik de araç olarak kullanıldı. Savaş kliplerinin (fragmanlarının) gerilim dolu müzikleri, dramatik görüntüleri dahalaştıran duygusal müzikler, Irak halkının savaş dolu gündelik hayatları için kıvrak oynak oryantal müzikler, “yorumsuz” sunulan savaş anlarının görüntülerini duygusal olarak destekleyen müzikler kullanıldı. Böylece yetersiz ve artık olmayan enformasyon duygu ön plana çıkartılarak haber olmayan haber satışı gerçekleştirildi. Savaş devam ederken enformasyon yokluğunda ve aynı enformasyonun tekrarında haber reklamlardaki gibi ürüne aitmiş gibi ürüne atıfla zenginleştirildi. Bu zenginleştirme işinde uzmanlar da çağırıldı, savaşın geleceği tartışıldı, planları yapıldı, savaşa sözde bilimsel yönle açıklama getirildi. Savaş trajedisi çarpıcı fotoğraflar ve kısa sahnelerde müzik eşliğinde estetikleştirildi. Ağlayan yaralı çocuklar bu estetiğe duygusal ve korku boyutunu kattı.

Haberciler haber kaynağına ulaşamadıklarında kaçınılmaz olarak alternatif yollar seçeceklerdir. Savaş haberinde muhabirler kaynakla birleşemedikleri için büyük ölçüde devre dışı kaldılar. Savaş haberi ve yarışı stüdyo haberi ve yarışına döndü. Bu durumda savaş haberlerinin tartışmasız neferleri savaş muhabirleri değil, asil enformasyondan yoksun, uzak ve geçmiş bilgilere dayanarak ve yansımalarından hareket ederek yorumlar sunan uzmanlardı. Televizyonun uzman miti her zamankinden yoğun olarak tekrarlandı durdu. Uzmanlar beraberlerinde “savaş yorumu yan sanayisini” de beraberlerinde getirdiler. Kanallar en teknolojik, en anlaşılır görünen ama savaş bilgisi taşımayan, en karmaşık yorum sunan ama yorumu o an ne olduğu hakkında enformasyona dayanmayan haber olmayan haber üretiminde yarıştılar. Bu haber paketçiliği işinde en modern bilgisayarlar boy gösterdi uzmanların önünde, ama modern bilgisayar göz boyamadan öte savaş haberi olamazdı. Bu göz boyamayla ilgi çekmek için çeşitli Irak haritaları yapıldı, grafikler kırmızı oklarla uzmanların anlattıklarını gösterdiler izleyicilere; Bağdat’ın daha önce görülmemiş planları çıkarıldı; küçük maketler yapıldı; renkli maket askerler konuldu maket Irak’ın muhtelif yerlerine. “Kriz Merkezleri”, “Basın Kulüpleri”, “Savaş İzleme Merkezleri” kuruldu. O sırada savaş alanında ne olduğu hakkında en küçük bir bilgisi olmayan uzmanlar (özellikle eski paşalar) adeta uygulamalı savaş dersleri verdiler televizyondan. Savaşla ilgili her şey konuşuldu, fakat o sırada ne olduğu hakkında hiçbir şey konuşulmadı. Konuşulamazdı, çünkü cepheden haber yok denecek kadar azdı. Eğer Irak’da olandan sürekli haber akışı olsaydı, zaten bu uzmanlara haberde veya yorumda yer vermeye zaman bile kalmazdı.

Uzmanlar daima medyanın “kullandığı” ve nasıl kullanılacağı medya tarafından belirlenen kontrol edilebilen araçlar olarak paketlenildi. Bu paketlemede uzman paşaların ve akademisyenlerin meydanın çıkarına olmayan ve “arzu edilmeyen” açıklamalar yapmaya çalışmaları “haber yapma” çerçevesine uymadığı an sermayenin iyi beslediği profesyonel tarafından “süremiz bitti” ya da “bu konumuz dışında” “tamam bu kadar yeter” gibi müdahalelerle engellendi. Yani uzmanlar medya için işlevsellik içinde hapsedilerek paketlenildi. Bu konuda 28.03.2003 Haber Türk haber bülteninde Emekli Hava Pilot Tuğgeneral Ramiz İlker şöyle diyordu: “Kendini askerliğe adanmış insanların bildiklerini yalın bir dille anlatması kötü mü? Beni sokakta görenler “Paşam teşekkür ederim.” Diyorlar. Ben de bunu milli bir görev saydım, geldim sorularınızı cevaplıyorum.”

BAZI VERİLER

İdeolojiye ve Çıkara Göre Paketleme Örnekleri

Savaş haber üretiminde paketleme biçiminde içeriğin doldurulması televizyon kanallarının ideolojik farklılıklarına göre çeşitlilik göstermektedir.

STV (SAMANYOLU TV)

01.mart.2003

· Tezkerinin kabulünü “tarihi karar” olarak sunuyor. Tarihi gün olarak bahsediyor bu günden.

· Spiker muhabire tezkere sonunda milletvekillerinin yüz ifadesi nasıldı diye soruyor. (sorulacak başka soru mu yoktu?) Muhabir de “daha göremedim, salondan çıkmadı diye cevap veriyor.

· Ankara’daki tezkereye hayır gösterilerine az yer veriyor, daha çok polis görüntüsüne yer veriyor, oysa aynı gün Show TV. polisler yerine göstericilere yer vermiş, protestonun ne kadar farklı gruplardan destek gördüğünü vurgulamıştı.

· K. Irak’taki CHA muhabiri Murat Gezer’e ve New York CHA muhabiri Emrah Ülker’e bağlanıyor.

· Tezkere sonucu belli olduktan sonra spiker “ABD şimdi tedirgindir, Amerikan tarafı şimdi ne yapacak?” diyor. “Oranın nabzı çok önemli”

· Muhabir olayı “Türkiye tam anlamıyla bir şok yaşıyor.” Diye tanımlıyor.

16.Mart.2003

· Bush’un tehdit ettiği iddialarını Erdoğan yalanlıyor. (STV AKP yanlısı. Hükümet ne yapsın, TC’nin çıkarları için ne gerekiyorsa onu yapmaya çalışıyor imajı vermeye çalışıyor.) Erdoğan’ın “Böyle haberler verenler ulusal çıkarımızı zedeliyor” sözüne yer veriliyor. Adalet bakanının açıklaması: “Ülke menfaatini gözetmek zorundayız.”

· Irak Krizi, Irak'a hareket...

· “İstanbul'da yapılan bir savaş karşıtı eylem (yani gösteri değil) bir grup tarafından amacından saptırıldı. 16 Mart Halepçe olayları da protesto edildi. Terör örgütü elebaşı lehine slogan atan gruba çevik kuvvet müdahale etti.” Gösteri istemiyorlar. Polisi gösteriyorlar... Yani savaş karşıtı bir gösteri her an amacından sapabilir, polis size müdahale edebilir, aman ha bunlara alet olmayın, mümkün olduğunca az gösteri yapın, hatta yapmayın susun..)

· Alt yazı: Nusaybin organize sanayi bölgesi Amerikalıların üssü oluyor. Spiker: “Yıllarca atıl duruma düşen sanayi bölgesinde hummalı bir çalışma var. ABD bu tesislerin 23 Mart'a kadar yetiştirilmesini istiyor. İşçiler gece-gündüz çalışıyor. İnşaata 1990'da başlanmış. Türk işçiler 23 Marta kadar tesisleri Amerikalılara hazırlamaya çalışıyorlar.” Bu arada bir işçiyle röportaj yapıyorlar. İşçi memnun çünkü işi bulmuş çalışıyor. Bölgenin on yıldır nasıl boş durduğunu ve Amerikalılar sayesinde sonunda bitirileceğini anlatıyor. Allah razı olsun şu ABD'lilerden, onlar da olmasa...

· Aynı haberin devamı: Amerikalılar bölgenin tek dört yıldızlı Bezirgan otelini gezdiler. Otel stratejik bir öneme sahip. Otelde ayrıca sauna, Türk hamamı ve olimpik havuz da bulunuyor. Daha sonra uzun uzun olimpik havuzun reklamı yapılıyor, belli ki otel sahibi habere sponsor olmuş. Yine Allah razı oldun ABD'lilerden, onlar sayesinde otel de para kazanacak, gerçi dört yıldızlı, onlara layık değil ama en azından olimpik havuzu falan var, sırf onlar gelecek diye dolduracaklarmış havuzu.

17.03.2002

Amerika'nın muhtemel Irak operasyonunda kullanmayı düşündüğü 13 üs, (hepsi Türkiye'de) ayrıntılarıyla anlatılıyor... sanki başka bir ülkedeki üslerden bahsediliyor... Her üs neden amaçlandı, özellikleri neler, en amaçla kullanılacak anlatılıyor. (fonda gerilimli bir müzik eşliğinde, Türkiye haritasında gösteriliyor. Araya Amerikan tankları, asker, füze görüntüleri...)

18.03.2003

ABD'nin Irak operasyonunda Körfezde kullanacağı üsler ayrıntılı bir şekilde harita üzerinde gösteriliyor. ABD silahları, savaş gemileri, uçakları anlatılıyor, hangi üs iye önemli... açıklanıyor. Bu arada vurgulanıyor: “Amerika'nın muhtemel Irak operasyonunun merkezi durumundaki İncirlik...”

SHOW TV

01.03.2003

· Tezkerenin reddini haber verirken “Biz zaten Show Haber olarak AKP'nin 65 fire vereceğini 10 gündür söylüyorduk” (anam ne büyük olay!!) diyorlar.

· Tezkereye hayır mitingini “Ankara’da binlerce barışsever savaşa hayır dedi.” Olarak sunuyorlar. Yani bunu bir eylem olarak görmüyorlar ve barışsever gibi olumlu bir sıfat kullanıyorlar. “Barış şöleni” diyorlar.

- Olası Irak savaşı
- Gebze’de bir firma ABD’nin askerleri ve mülteciler için 100 bin sıcak yemek hazırlıyor.
- “AKP’de tezkere krizi yaşanıyor, AKP grubu resmen bir bomba düşmüş durumda, soğuk düş almış gibi”

18.03.2003

· “Son saatler ABD Irak harekatı sürecini başlattı. Bush’un verdiği sürenin dolmasına 31 saat 50 dakika var. Amerika İrka krizi konusunda son sözü söyledi” Bush’un sözlerine yer veriliyor.

- Ekranın üst sağında 31 saat 50 dakika kaldı yazısı
- “Aylardır operasyon korkusuyla yaşayan Iraklılar savaşa hazırlanıyor. (Fonda oryantal kıvrak bir müzik, Iraklı erkekler savaş talimi yapıyor, silah atışları yapıyorlar...)
- Bağdat ile canlı bağlantı yapıyorlar, muhabirleri var: Ahmed Arpat
- “Bağdat’ta gergin bekleyiş” (yine fonda oryantal komik bir müzik, Bağdatlılar yiyecek stokluyorlar, sokaklarda eşyalarını arabalara yüklemiş göç edenler... (Onların fondaki müzik kadar neşeli ve bir oyun havası tadında olduklarını hiç sanmıyoruz... Ama orası doğuya... Batının bize yaptığını biz de onlara...)

· Haber boyunca alt yazı: “Savaşa sadece saatler kaldı. Amerikan harekatı nasıl başlayacak? Türk ordusu nereye kadar ilerleyecek? Emekli Orgeneral Kemal Yavuz ve Tuncay Özkan canlı yayında anlatıyor. Az sonra”

· Uzman ile Özkan konuşurken sol altta onlar ne konuşuyorsa onun özet başlığı yer alıyor. Örn: E: Orgeneral Kemal Yavuz ve Tuncay Özkan savaş gerçeğini anlatıyor: Savaş Kaçınılmaz mı? Ya da “E. Orgeneral Kemal Yavuz ve Tuncay Özkan savaş gerçeğini anlatıyor: Saddam Irak’ı terk eder mi?”

- Tuncay Özkan orgenerale “paşam” diye hitap ediyor.
- ABD’nin savaş senaryoları anlatılıyor. Dört savaş senaryosu varmış: Çöl Şoku, Çöl Dilimi, Çöl Fırtınası II ve Çöl Yıldırımı.... ilk harekat iki ila dört saat sürecekti. Uzun uzun bunları tartışıyorlar...

23. Mart.2003

· Defne Samyeli çok duygusal bir ses tonuyla konuşur: “En dramatik olaylar bugüne ait. An şiddetli çatışmaların olduğu gün oldu bugün. Bugün Irak ilk kez esirleri gösterdi....” Esir görüntüleri gösteriliyor.

· Alt yazı, haber başlığı: “Bağdat’ta insan avı: Dicle nehrinde insan avı” Samyeli: “Bağdat askeri ve halkı ellerinde silahlarla gün boyu kente düşen uçaktan atlayan pilotları aradı. Bağdat halkı kendilerini bombalayan pilotları bulmak için neredeyse birbirini eziyordu” dakikalarca aynı görüntüler...

· Um Kasr çatışması, Um Kasr’daki çatışma görüntüleri... Sürekli “Savaş canlı yayında izlendi...” sözü vurgulanıyor.

· Koalisyon güçleri olarak bahsediyor.

· “Patlama sesleri durmadı, ezan seslerine karıştı”.... deniyor

· Samyeli yine çok duygusal: “87 saat geride kaldı, şimdi savaş manzaralarıyla daha fazla hissettirmeye başladı anlamını. İşte Iraklı esirler. Belki bağıra bağıra ağlamak geliyor içinden ama bakışlarıyla yürüyüşüyle ayakta durmaya çalışıyor” ABD’nin Iraklı esirlere nasıl kaba davrandığı gösteriliyor.

· Samyeli: “Bağdat’ta çocuklar ağlıyor. Bombalar binalarla birlikte uçurtmalarını da vurdu onların. Çocuk gözleri bomba sesiyle ürkek açıldı savaşa”

· Fonda dramatik bir müzik, yaralı çocuk bağıra bağıra ağlıyor, başı sarılı. Muhabir: “Birkaç gün önce tanıştığımız Mustafa diye bir çocuk vardı. Şimdi Mustafa’nın nerede olduğunu bilmiyorum...” Samyeli devam ediyor: “Petrol için değer mi sayın seyirciler? Evet petrol bu savaşın itici gücü.” Muhabir şunun farkında değil: Eğer savaşları belirleyen faktör evrensel doğruluk, haklılık ve insanlık olsaydı, zaten savaş olmazdı.